

Tot parafrasejant el poeta que digué "hem viscut per a salvar-vos els mots", nosaltres podríem afirmar que H. Nadal i Mallol visqué per a salvar-nos l'esperit de lluita per l'alliberament dels Països Catalans. El corpus monumental que constitueixen els milers de pàgines de la revista *Ressorgiment*, de la qual en fou director i ànima durant més de mig segle, n'és la prova més fefaent. Per important que sigui el valor documental d'aquesta publicació des d'una òptica històrica -que ho és, sense cap dubte-, molt més meritori resulta, a criteri nostre, el fet d'haver traduït l'esperit que hauria de regir l'acció encaminada al recobriment d'una pàtria que ens ha estat virtualment robada.

Si en l'època en què els enemics de la nostra terra actuaven a cara descoberta, la paraula enèrgica i franca de Nadal i Mallol constituïa la boia-guia per a tots aquells qui navegàvem contra els embats de la mala mar, ara, que ens volen engalipar tot fent-nos empassar autonomies descafeïnades i les rodes de molí dels jocs de paraules, les seves clares idees sobre els conceptes de nació i d'independència, exposades de paraula i de fets tot al llarg de la seva vida, adquireixen una novella vigència. Avui, més que mai, ens cal tenir una ferma noció de quina és la nostra essència, per tal de no deixar-nos entabanar pels il·lusionistes de torn, pels cortesans servils i pels bufons llagoters. D'aquí el valor que atorguem a l'obra de Nadal i Mallol de cara als joves. I no sols de cara als joves, potser, si havem esment del capteniment dels actuals dirigents d'algunes vetustes entitats catalanes (catalanes?) de l'Argentina, a rel de la visita de l'actual rei d'Espanya, els quals -tret de dignes i honoroses excepcions- no han volgut mancar al concert orquestrat per les entitats espanyoles per tal de fer-hi sonar llur esquellot botifler.

De fet, això no fa més que subratllar la nostra afirmació, quant a la necessitat d'esclarir les idees. Però, alhora, posa en relleu -per contrast- un altre tret de la personalitat del nostre desaparegut company: la seva incontrovertible fidelitat a la nació catalana, per damunt de qualsevol interès personal de caràcter polític o crematístic, o bé de qualsevol afany de figuració. Nadal i Mallol acomplí la seva tasca en silenci, girat d'esquena tant als afalacs dels llepaculs com a les crítiques mesquines dels oportunistes, guiat totsemps per un esperit de servei, generós i altruïsta, en pro de la causa catalana.

Només cal donar una ullada a la infinitat de publicacions de vida més o menys efímera aparegudes arreu, per adonar-nos dels sacrificis, esforços, diners i dedicació que degué exigir-li la prossecució de la seva lluita per tirar endavant l'edició ininterrompu-

da de la revista durant 56 anys seguits i fora dels Països Catalans. Però més sorprenent és encara constatar la qualitat física, per dir-ho així, que sempre conservà *Ressorgiment*, fins i tot en les èpoques més difícils. El sol fet d'encarregar als millors artistes plàstics catalans, la majoria de la diàspora (recordem Josep Obiols, Batlle Planes, Planes Cases, Andreu Dameson, Lluís Macaya, Francesc Domingo, Pompeu Audvert, Nicolau Rubió, entre d'altres), la il·lustració de la tapa, indica la fina sensibilitat de Nadal i Mallol, sensibilitat que el martiritzava agudament cada cop que descobria errades tipogràfiques, i que el menava així mateix a incorporar fotografies de bells paisatges de la nostra terra, o bé les inspirades creacions dels nostres poetes, a les pàgines interiors. I és que en el fons d'aquest estrenu guerrer de la ploma (i aquest qualificatiu no és pas una figura retòrica, car ell mateix anomenà "articles de batalla, en forma de projectils llençats des del baluard inexpugnable, ideològicament parlant, que és *Ressorgiment*" els que aplegà en el seu llibre *Articles de contraban*, publicat a Buenos Aires el 1928) s'ocultava un prosista dotat d'un

RESSORGIMENT

SUMARI

Articles: *Ressorgiment* i la seva història, de J. Planes-Cases. *La lluita*, de J. Planes-Cases. *La crònica*, de J. Planes-Cases. *La lluita*, de J. Planes-Cases. *La crònica*, de J. Planes-Cases. *La lluita*, de J. Planes-Cases. *La crònica*, de J. Planes-Cases.

Oficines: Pergamino, 244 - Buenos Aires. Any XIV - Genes, 1929 - Número 150

1929 - De J. Planes-Cases

gran lirisme, com podran comprovar-ho aquells qui llegeixin les "proses salobres" que escrigué el 1918, lluny del seu Port de la Selva, dedicades al seu pare, i que aparegueren en un llibret sota el títol de *Algues*. No fóra arriscat, doncs, afirmar que el clam del periodista ofegà la veu del narrador. Però potser no ens n'hem de doldre, que fos així, car pocs homes han viscut com Nadal i Mallol amb un sentit del deure tan pregon envers la seva pàtria, amb una passió tan intensa envers la terra, el mar, els homes, la cultura d'aquesta dolentosa pàtria, i han sabut expressar-ho en una prosa tan contundent, tan rotunda com la que va conrear ell. D'altra banda, fóra difícil de formular cap conjectura respecte al grau que hauria pogut assolir com a narrador, basant-nos en el recull de *Algues*, que no són més que deliciosos records de coses viscudes de joventut a les platges del seu poble, plasmats amb quatre pinzellades, però amb una rica paleta de lèxic: aplegar els mots relacionats amb l'art de la pesca, amb els estris, les barques, els peixos, etc., donaria com a fruit un preciós glossari de termes, alguns dels quals potser ja s'han perdut amb la memòria dels homes que els empraven.

La lluita que Nadal i Mallol mantingué des del seu "baluard inexpugnable" no solament consistí a defensar les llibertats dels catalans, sinó que també englobà les justes reivindicacions socials, malgrat que no s'identifiqués -almenys no obertament- amb cap partit polític. El seu notable sentit de la justícia, però, el feia militar, per dir-ho així, al costat dels oprimits, fos quin fos el caràcter de l'opressió: econòmic, polític, social, nacional, etc.

La crònica d'aquesta lluita resta enregistrada als editorials de la revista *Ressorgiment*. De l'època de la dictadura de Primo de Rivera és el llibre *Articles de contraban*, mitjançant el qual pretenia de fer passar així, de contraban, els escrits més rellevants d'aquells temps a través de les duanes de la seva pàtria per tal que els seus connacionals rebessin la seva paraula d'encoratjament, el seu judici crític, la seva condemna virulenta de les atzagaiades, les fuetades i els crims d'aquell brillant dictador que, anys a venir, en ésser comparat amb el seu successor, Francisco Franco, empal·lidiria fins a semblar de llauna rovellada. Un parell d'opuscles, *El meu Francesc Macià* i *El 6 d'octubre* completen aquella crònica bastida amb braó, sinceritat i sacrifici, mes rera mes, any rera any, sense defallir ni un sol instant, sense claudicar mai.

Hi ha homes que perviuen en el bronze o el granit de l'estàtua que hom els basteix després de morts. A Nadal i Mallol no li cladrà cap estàtua ni cap bust per a sobreviure en la memòria dels seus connacionals, car el seu monument el va anar bastint de mica en mica durant tota la seva vida amb bocins de la seva pròpia carn i amb gotes de la seva pròpia sang i, sobretot, amb el buf del seu esperit de català incorruptible, car això és la revista *Ressorgiment*: l'obra i la vida monumentals d'un sol home, d'un català de pedra picada.

"H. NADAL I MALLOL in memoriam"

Jordi Arbonès

27

Plec editat per OBRA CULTURAL CATALANA, gener 1979

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona
Biblioteca d'Humanitats

da de la revista durant 56 anys seguits i fora dels Països Catalans. Però més sorprenent és encara constatar la qualitat física, per dir-ho així, que sempre conserva *Ressorgiment*, fins i tot en les èpoques més difícils. El sol fet d'encarregar als millors artistes plàstics catalans, la majoria de la diàspora (recordem Josep Obiols, Batlle Planes, Planes Cases, Andreu Dameson, Lluís Macaya, Francesc Domingo, Pompeu Audvert, Nicolau Rubió, entre d'altres), la il·lustració de la tapa, indica la fina sensibilitat de Nadal i Mallol, sensibilitat que el martiritzava agudament cada cop que descobria errades tipogràfiques, i que el menava així mateix a incorporar fotografies de bells paisatges de la nostra terra, o bé les inspirades creacions dels nostres poetes, a les pàgines interiors. I és que en el fons d'aquest estrenu guerrer de la ploma (i aquest qualificatiu no és pas una figura retòrica, car ell mateix anomenà "articles de batalla, en forma de projectils llençats des del baluard inexpugnable, ideològicament parlant, que és *Ressorgiment*" els que aplegà en el seu llibre *Articles de contraban*, publicat a Buenos Aires el 1928) s'ocultava un prosista dotat d'un

RESSORGIMENT

SUMARI

Articles: *Ressorgiment* i la seva història, de J. Planes-Cases. *La lluita que Nadal i Mallol mantingué des del seu "baluard inexpugnable"*, de Jordi Arbonès. *La crònica d'aquesta lluita resta enregistrada als editorials de la revista*, de Jordi Arbonès. *El meu Francesc Macià*, de Jordi Arbonès. *El 6 d'octubre*, de Jordi Arbonès.

Oficines: Pergamino, 244 - Buenos Aires. Any XIV - Genes, 1929 - Número 150

1929 - De J. Planes-Cases

gran lirisme, com podran comprovar-ho aquells qui llegeixin les "proses salobres" que escrigué el 1918, lluny del seu Port de la Selva, dedicades al seu pare, i que aparegueren en un llibret sota el títol de *Algues*. No fóra arriscat, doncs, afirmar que el clam del periodista ofegà la veu del narrador. Però potser no ens n'hem de doldre, que fos així, car pocs homes han viscut com Nadal i Mallol amb un sentit del deure tan pregon envers la seva pàtria, amb una passió tan intensa envers la terra, el mar, els homes, la cultura d'aquesta dolentosa pàtria, i han sabut expressar-ho en una prosa tan contundent, tan rotunda com la que va conrear ell. D'altra banda, fóra difícil de formular cap conjectura respecte al grau que hauria pogut assolir com a narrador, basant-nos en el recull de *Algues*, que no són més que deliciosos records de coses viscudes de joventut a les platges del seu poble, plasmats amb quatre pinzellades, però amb una rica paleta de lèxic: aplegar els mots relacionats amb l'art de la pesca, amb els estris, les barques, els peixos, etc., donaria com a fruit un preciós glossari de termes, alguns dels quals potser ja s'han perdut amb la memòria dels homes que els empraven.

La lluita que Nadal i Mallol mantingué des del seu "baluard inexpugnable" no solament consistí a defensar les llibertats dels catalans, sinó que també englobà les justes reivindicacions socials, malgrat que no s'identifiqués -almenys no obertament- amb cap partit polític. El seu notable sentit de la justícia, però, el feia militar, per dir-ho així, al costat dels oprimits, fos quin fos el caràcter de l'opressió: econòmic, polític, social, nacional, etc.

La crònica d'aquesta lluita resta enregistrada als editorials de la revista *Ressorgiment*. De l'època de la dictadura de Primo de Rivera és el llibre *Articles de contraban*, mitjançant el qual pretenia de fer passar així, de contraban, els escrits més rellevants d'aquells temps a través de les duanes de la seva pàtria per tal que els seus connacionals rebessin la seva paraula d'encoratjament, el seu judici crític, la seva condemna virulenta de les atzagaiades, les fuetades i els crims d'aquell brillant dictador que, anys a venir, en ésser comparat amb el seu successor, Francisco Franco, empal·lidiria fins a semblar de llauna rovellada. Un parell d'opuscles, *El meu Francesc Macià* i *El 6 d'octubre* completen aquella crònica bastida amb braó, sinceritat i sacrifici, mes rera mes, any rera any, sense defallir ni un sol instant, sense claudicar mai.

Hi ha homes que perviuen en el bronze o el granit de l'estàtua que hom els basteix després de morts. A Nadal i Mallol no li cladrà cap estàtua ni cap bust per a sobreviure en la memòria dels seus connacionals, car el seu monument el va anar bastint de mica en mica durant tota la seva vida amb bocins de la seva pròpia carn i amb gotes de la seva pròpia sang i, sobretot, amb el buf del seu esperit de català incorruptible, car això és la revista *Ressorgiment*: l'obra i la vida monumentals d'un sol home, d'un català de pedra picada.

"H. NADAL I MALLOL in memoriam"

Jordi Arbonès

Plec editat per OBRA CULTURAL CATALANA, gener 1979